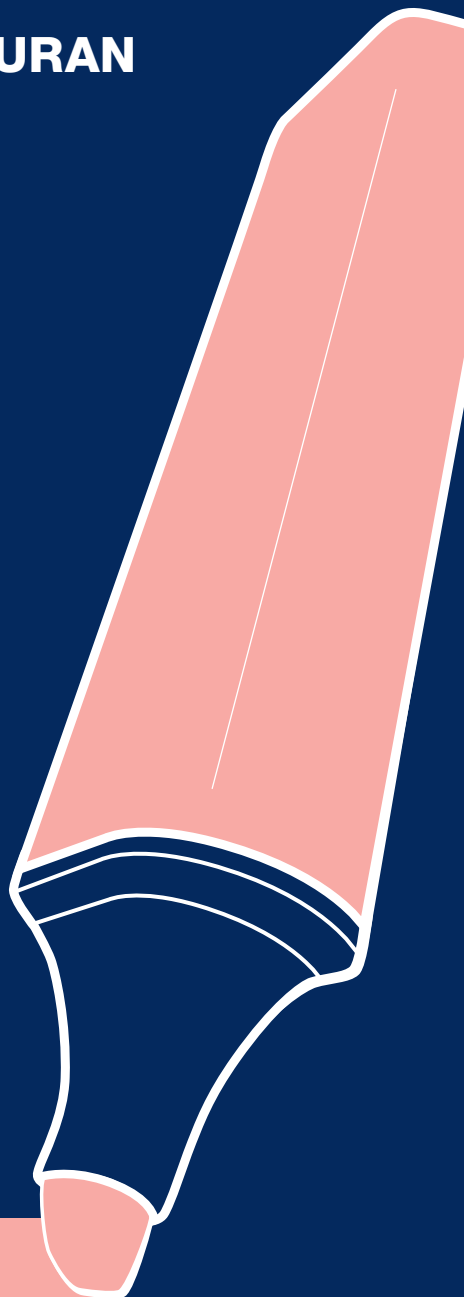

SUOMEN TAITEILIJASEURAN

TAVOITTEET HALLITUS- OHJELMAAN

2011 – 2015

SISÄLTÖ

- 1 Tavoitteet hallitusohjelmaan 2011–2015
- 2 Kuvataiteen rahoitus
- 3 Kuvataiteen tiedotuskeskus
- 4 Taideteosmyynti
- 6 Hyvitysmaksu
- 7 Prosenttiperiaate
- 8 Sosiaali- ja eläketurva
- 9 Taiteilijaeläkkeet
- 11 Kuvataiteilijoiden koulutuksen painopiste
- 12 Suomen Taiteilijaseura

TAVOITTEET HALLITUSOHJELMAAN 2011–2015

01

Kuvataiteen rahoituksen lisääminen tulee saada kulttuuripolitiikan yhdeksi painopisteeksi seuraavalla hallituskaudella

Lisäksi tarvitaan toimenpiteitä kuvataiteen ja kuvataiteilijoiden aseman kohentamiseksi:

02 Kuvataiteen alalle tulee perustaa tiedotuskeskus

03 Taideteosten myyntiä tulee vauhdittaa verotuksen keinoin

04 Hyvitysmaksujärjestelmää tulee laajentaa

05 Tulee selvittää valtion mahdollisuudet tukea ja kannustaa kuntia prosenttiperiaatteen käyttöön ottamisessa

06 Itsensä työllistävien taiteilijoiden ja luovan alan yrittäjien eläke- ja sosiaaliturvaa tulee kehittää

07 Ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden määrää tulee lisätä

08 Kuvataiteen koulutuksen painopistettä tulee siirtää täydennyskoulutukseen

KUVATAITEEN RAHOITUKSEN LISÄÄMINEN

01

- Valtion taiteilija-apurahojen ja näyttöapurahojen määrää on lisättävä
- Kuvataiteen veikkausvoittovaroista saamaa rahoitusosuutta on kasvatettava
- Taidemuseoiden ostomäärärahoja on lisättävä
- Taidemuseoille on osoitettava riittävät määrärahat näyttelykorvausten maksamiseksi

PERUSTE

APURAHAT ovat kuvataiteilijoille tärkeä toimeentulolähde. Kuvataiteilijat eivät saa työstään palkkatuloa museoista tai muista laitoksista, vaan heidän taiteellisesta työstään saama toimeentulo koostuu apurahoista ja teosmyynneistä. Kuvataiteen alan hakijoista valtion taiteilija-apurahan saa vain 7 prosenttia, kun muilla taiteenaloilla vastaava luku on noin 13 prosenttia.¹

TAIDEMUSEOT tarvitsevat riittävät ostomäärärahat, jotta ne voivat hankkia kattavasti nykytaiteen teoksia aikalaistaiteilijoilta. Näin saadaan sekä kerrytettyä kansallista kulttuuriperintöä että edistettyä elävien taiteilijoiden toimeentuloa. Teosten hankkiminen kokoelmiin myöhemmin huutokaupoista on huomattavasti kalliimpaa. Museoilla tulee myös olla korvamerkityt varat, joista ne maksavat tekijänoikeudellisen korvauksen eli näyttelykorvauksen taiteilijoille.

KUVATAITEEN JÄRJESTÖILLÄ on merkittävä tehtävä erilaisten palveluiden tuottajina ja ammatissa toimivien taiteilijoiden tukijoina. Järjestöjen veikkausvoittovaroista saamat avustukset eivät ole nousseet kustannusten kehitystä vastaavasti, eikä alan matalan ansiotason vuoksi niitä voi hyvillä mielin siirtää kuvataiteilijoiden maksettavaksikaan. Järjestöjen riittävien resurssien takaaminen tulee nähdä investointina, jonka kautta itsensä työllistävälle taiteilijoille luodaan ammatissa toimimiseen tarvittavia palvelu- ja tukirakenteita ja parannetaan ammatissa toimimisen edellytyksiä.²

1) Päin näköä – Visuaalisten alojen taidepoliittinen ohjelma, OKM 2009, s. 19.

2) Päin näköä – Visuaalisten alojen taidepoliittinen ohjelma, OKM 2009, s. 29 – 31.

KUVATAITEEN TIEDOTUSKESKUKSEN PERUSTAMINEN

02

- Kuvataiteen alalle tulee perustaa oma tiedotuskeskus

PERUSTE

TIEDOTUSKESKUKSET ovat tärkeitä toimijoita koko taiteenalaan koskevan tiedon kerääjinä ja välittäjinä sekä alan kehittämistarpeiden kanavoijina. Ne osallistuvat myös tilastoinnin kehittämiseen, jotta kultakin taiteenalalta saadaan tuotettua tietoa päätöksenteon pohjaksi. Kuvataiteen alalla ei ole tiedotuskeskusta, vaikka useimmilla pienemmilläkin taiteenaloilla, kuten tanssi- ja sirkustaiteella, sellainen on.

TAIDETEOSMYYNTIEN VAUHDITTAMINEN VEROTUKSEN KEINAIN

03

- Yritysten tulee saada vähentää ensiostoina tehtävät taideteoshankinnat verotuksessa samalla tavalla kuin ne saavat vähentää toimistokalusteet tai design-hankinnat

PERUSTE

NYKYINEN VEROTUSKOHTELU asettaa kuvataiteen heikompaan asemaan kuin muut sisustushankinnat ja designin. Kuvataide on kuitenkin merkittävä tekijä viihtyisän työympäristön luomisessa. Tanskassa on otettu käyttöön vastaava verovähennysmalli, ja siellä se on lisännyt kuvataiteen myyntiä huomattavasti. Teosmyyntien kasvu on myös parantanut kuvataiteilijoiden toimeentuloa.

- Hyvitysmaksun alaisten laitteiden ja tallennuspalvelujen piiriä on laajennettava, ja hyvitysmaksuvaroja tulee kohdistaa laajemmin myös kuvan yksityisen kopioinnin korvaamiseen

PERUSTE **HYVITYSMAKSU** tulee ulottaa uusiin laitteisiin ja tallennuspalveluihin, joilla digitaalisessa maailmassa kopioidaan tekijänoikeudella suojattuja teoksia yksityiseen käyttöön. Tällaisia laitteita ovat matkapuhelimet, ulkoiset kovalevyt ja tablet-laitteet. Vain tällä tavoin varmistetaan, että kuvataiteen tekijät saavat korvauksen teostensa yksityisestä kopioinnista.

HYVITYSMAKSUVAROISTA AVEKin ja VISEKin välityksellä jaettavat apurahat ja erilaiset tuet ovat erityisen tärkeitä digitaalisten taiteiden (video, mediataide, elokuvatuotannot ja elokuvan ja kuvataiteen rajamailla liikkuvat tuotannot sekä kokeileva audiovisuaalinen tuotanto) parissa työskenteleville taiteilijoille. Nämä kuvataiteen muodot ovat voimakkaassa kasvussa, ja kasvu tulee jatkumaan myös seuraavan neljän vuoden aikana. Jotta taiteen tekemisen mahdollisuudet audiovisuaalisen kulttuurin alalla säilyvät, on taattava etenkin AVEKin ja VISEK jakamien apurahojen ja tukien jatkuminen vähintään nykyisellä tasolla.

- Selvitetään valtion mahdollisuudet tukea kuntia silloin, kun ne noudattavat prosenttiperiaatetta rakennushankkeissaan
- Selvitetään, kuinka valtio voisi kannustaa kuntia huomioimaan prosenttiperiaatteen jo aluesuunnittelu-, maankäyttö- ja kaavoitusvaiheessa

PERUSTE

TAITEEN KÄYTTÖÄ LISÄÄMÄLLÄ luodaan esteettisesti korkeatasoisia elinympäristöä, mikä parantaa hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Samalla hyödynnetään taiteilijoiden ammattitaitoa yhteiskunnassa laajemmin sekä kohennetaan heidän toimeentuloaan taiteellisesta työstä saatavalla ansiolla.

ITSENSÄ TYÖLLISTÄVIEN TAITEILIJOIDEN JA LUOVAN ALAN PIENYRITTÄJIEN SOSIAALI- JA ELÄKETURVAA TULEE KEHITTÄÄ

06

- Selvitetään, kuinka palkansaajan kaltaisessa asemassa toimivien, itsensä työllistävien taiteilijoiden ja muiden vastaavassa asemassa toimivien henkilöiden työttömyysturvaa voidaan parantaa
- Selvitetään, mitä erityisiä yrittäjyyden malleja voidaan luoda mikro- ja nanoyrittäjille, ja kuinka lainsäädäntöä tulisi kehittää paremmin nämä ryhmät huomioiviksi
- Selvitetään mahdollisuudet siirtää taiteilijoiden eläkevakuuttaminen Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen

PERUSTE

MONIEN ITSE ITSENSÄ TYÖLLISTÄVIEN luovan alan toimijoiden toiminnan tavoitteena ei ole perinteinen yritystoiminnan kriteeri eli voiton tavoittelu, vaan riittävän toimeentulon hankkiminen omaa ammattitaitoa tai teoksia myymällä. Tämän johdosta nykyinen työttömyysturvalainsäädännön yrittäjyystulkinta on heille kohtuuton.

ITSENSÄ TYÖLLISTÄVIEN henkilöiden työttömyysturvan tulee olla palkansaajan työttömyysturvan kaltainen, silloin kun työs-kentelyolosuhteet eivät vastaa nykyisen lainsäädännön tarkoitta-maa voittoa tavoittelevaa yritystoimintaa.

KUVATAITEILIJOIDEN LISÄKSI tällaisia itsensä työllistäviä luovan alan toimijoita ovat esimerkiksi kääntäjät, kirjailijat ja freelance –journalistit.

NIILLE LUOVAN ALAN TOIMIJOILLE, jotka ovat kiinnostuneita toi-mimaan yrittäjinä, tulee luoda mikro- ja nanoyrittäjille soveltuvia malleja, jotka tukevat heidän yrittäjätöimintaansa. Tällä hetkellä yrittäjyyttä lähestytään ja sitä koskevia palveluita tarjotaan liian keskittyneesti kasvuyrittäjyyden näkökulmasta.

TAITEILIJOIDEN MUUSTA KUIN TYÖSUHTEISESTA taiteellisesta toiminnasta saatavien tulojen eläkevakuuttamismahdollisuudet Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa tulee selvittää. Hajautetun eläkevakuutusjärjestelmän (YEL) sijaan keskittäminen yhteen laitokseen mahdollistaisi räätälöidyn eläkeratkaisun tälle erityis-ryhmälle, jonka eläkekertymä jää usein muutoin hyvin pieneksi. Maatalousyrittäjien eläkelaitos hallinnoi jo tällä hetkellä apurahan-saajien eläkevakuuttamista, joten se olisi luonteva paikka järjestää muukin ei-työsuhteinen taiteilijoiden eläketurva.

TAITEILIJÄELÄKKEIDEN MÄÄRÄN LISÄÄMINEN

07

- Taiteilijaeläkkeiden määrää tulee nostaa 100:aan vuosittain myönnettävään eläkkeeseen

PERUSTE

TAITEILIJÄELÄKETTÄ HAKEVIEN henkilöiden määrä on noussut tasaisesti, mutta eläkkeiden määrä ei ole noussut vastaavasti. Eläkkeiden lukumäärää leikattiin 90-luvun alkuvuosina, eikä niiden määrässä ole vuonna 2011 saadusta 16 eläkkeen lisäyksestä huolimatta vielä saavutettu edes samaa tasoa, mikä vallitsi aiemmin.

ELÄKE VOIDAAN MYÖNTÄÄ täytenä tai osaeläkkeenä. Vuonna 2010 täyden tai osaeläkkeen sai alle 10 prosenttia hakijoista, 42 henkilöä. Vuonna 2011 taiteilijaeläkettä hakee 480 henkilöä. Hakijamäärä on kasvanut yli 50 prosenttia 90-luvun lopusta.

KUVATAITEILIJOIDEN KOULUTUKSEN PAINO- PISTEEN SIIRTÄMINEN TÄYDENNYSKOULUTUKSEEN

08

PERUSTE

ALOITUSPAIKKOJEN LUKUMÄÄRÄ on selkeästi liian suuri ottaen huomioon apurahojen määrän (valtion taiteilija-apurahan saa noin 7 % hakijoista), taideteosmyynneistä saatavan kokonaistulon määrän (yli puolet saa alle 5.000 euroa tuloa teosmyynneistä ja 80 % alle 10.000 euroa). Työttömyysaste ammattikunnassa on noin 20 %. Tarvitaan korjaavia toimenpiteitä alalla jo toimivien työllistymisen ja toimeentulon kohentamiseksi.

KORKEAKOULUASTEELLA on otettu vuosittain noin 240 opiskelijaa suorittamaan kuvataiteilijan ammattiin johtavaa tutkintoa. Koulutuksen painopistettä tulee siirtää; aloituspaikkoja on vähennettävä ja niiden sijaan on järjestettävä täydennyskoulutusta, joka antaa lisäpätevyyttä alalla jo toimiville. Lisäpätevyys on esimerkiksi taiteen välittäjäportaassa toimimiseksi tarvittavien taitojen vahvistamista kuten markkinoinnin, myynnin, esittämisen, kuratoinnin, johtamisen ja manageroinnin koulutusta.

KUVATAITEEN SOVELLUKSET hyvinvointipalveluiden tarjonnassa, harrastajien koulutuksessa, rakennushankkeissa, mediassa jne. voivat potentiaalisesti työllistää merkittävän määrän kuvataiteilijoita. Soveltavan toiminnan kautta työllistyminen edellyttää kuitenkin välittäjäportaassa toimimiseen tarvittavan osaamisen lisäämistä.

OSAAMISPOHJAA LAAJENTAMALLA myös yhteiskunta hyötyy taiteista maksimaalisella tavalla. Samoin taiteilijat kehittyvät toimimaan taidekentän eri rooleissa ja kytkeytyvät yhteiskuntaan paremmin.

SUOMEN TAITEILIJASEURA RY – KONSTNÄRSGILLET I FINLAND

Suomen Taiteilijaseura edustaa 3.000 ammattikuvataiteilijaa. Seuran tehtävänä on kuvataiteilijoiden sosiaalisten ja ammatillisten etujen valvominen sekä suomalaisen kuvataiteen edistäminen.

SUOMEN TAITEILIJASEURAAAN KUULUU KUUSI ERI TAITEENALAN JÄSENJÄRJESTÖÄ:

- **Muu ry**
- **Suomen Kuvanveistäjäliitto**
- **Suomen Kuvataidejärjestöjen liitto**
- **Suomen Taidegraafikot**
- **Taidemaalari liitto**
- **Valokuvataiteilijoiden liitto**

KUVATAITEILIJAN PROFIILI

Kuvataiteilijoiden toimeentulo koostuu useasta eri lähteestä, sillä taiteellinen työ yksinään vain harvoin takaa riittävän toimeentulon. Tärkein tulonlähde apurahojen ja taiteellisen työn ohella on oman taiteenalan tuntemusta vaativa palkkatyö, esimerkiksi opetustyö. Työsuhteet ovat enimmäkseen määräaikaista, satunnaisia tai tilapäisiä.

- **Suurimmalla osalla korkeakoulututkinto**
- **64 %:lla alle 5.000 euron myyntitulot/vuosi**
- **2 %:lla yli 40.000 euron myyntitulot/vuosi**
- **Palkkatyöansiot pääsääntöisesti alle 15.000 euroa/vuosi**
- **6 %:lla palkkatyöansio yli 30.000 euroa/vuosi**
- **Palkkatyö useimmiten opetustyötä**

SUOMEN TAITEILIJASEURA

Iso Roobertinkatu 3–5 A 22

00120 Helsinki

Puh. 040 5899 548

E-mail: aaf@artists.fi

www.artists.fi

